

Marie og Viktor Larsen, ”Lundsminde”, Vejrup

Af Ingrid Jensen.

... og vore navne glemmes som sne, der faldt i fjor..., hedder det i en af vore kendte sange, men inden for et lille geografisk område som Vejrup kan der være flere årsager til, at nogle navne ikke glemmes så hurtigt. Heri ligger ikke en kvalitetsvurdering af mennesket bag navnet, men alene en konstatering af, at sådan må det være, når disse navne - muligvis af forskellige årsager - har sat flere spor i lokalsamfundets beskedne historie, - nutidshistorie vel at mærke.

Man kan godt sige, at dette gælder Marie og Viktor Larsen, som på hver deres måde har efterladt erindringer hos de fleste af de Vejrupborgere, der har haft hjemme her i sognet over en periode i 1900-tallet.

I kraft af parrets virke kom de i kontakt med mange mennesker, børn som voksne, og der vil gå adskillige år endnu, inden deres navne ”glemmes som sne, der faldt i fjor.”

Marie Christensen blev født den 18. september 1904 i Agersnap ved Ølgod. Hun var den tredje i rækken af en børneflok på syv og havde sin barndom på en lille, veldrevet ejendom. Som barn skulle hun opleve, at barndomshjemmet brændte ved et lynnedslag, og at en ny, trelænget ejendom blev opført 1914.

At Marie ikke skulle følge det vante spor med at komme ud og tjene, skyldes sandsynligvis, at hun var mærket efter en børnelammelse, og hun fik da en tidlig uddannelse som småbørnslærerinde /forskolelærerinde på Hoven Kvindeseminarium ved Ølgod. Forinden havde hun også haft et ophold på Borris Husholdningsskole.

Nu fik den unge lærerinde plads på den lille Lintrup skole mellem Holsted og Lindknud, og her må hun have mødt den to år ældre Viktor Larsen, en søn fra den nærliggende Fauerskovgård. Familien fortæller, at Viktor var uddannet som forstkandidat, – men han gjorde aldrig brug af uddannelsen.

I 1923 blev de to unge mennesker gift og købte den lille ejendom ”Lundsminde” i Vejrup og blev her naboer til Vejrup Østre Skole. Til ejendommen hørte 12 tdr. land, og her blev så drevet landbrug på samme vis de næste halvtreds år.

Mens udviklingen i landbruget tog fart efter 1950'erne, fortsatte Marie og Viktor Larsen med at drive deres ejendom på gammeldags vis. Høet blev høstet med le og revet sammen med hånddrive til den lille besætning på 4 jerseykøer, som Viktor malkede tre gange om dagen alle årene. Hest og vogn hørte også til den lille bedrift. De fik aldrig indlagt vand, og først i 1972 fik de elektricitet.

Ikke mindst disse ting bidrog til at give dem det særpræg, som dog både blev respekteret og accepteret i det lille samfund.

Marie og Viktor Larsen var meget gæstfrie og selskabelige og fik snart en fast omgangskreds. Marie kunne også finde på at leje en bus, der kørte vennerne ud til et naturområde, og hun havde sørget for beværtningen. Det var jo heller ikke helt almindeligt.

Da Viktor fyldte 50 år, skulle det fejres med fest på kroen, og alle Vejrups håndværkere og handlende blev budt med. Undtagen elektrikereren. ”Nej, for vi har jo ikke elektrisk lys”, sagde Marie.

Viktor Larsen blev regnskabsfører for den daværende dyrlæge Møller, men med sit job som regnskabsfører for Vejrup sygekasse fik han for alvor den berøringsflade til folk, der gav ham et godt kendskab til sognet. Han havde sygekassekontor derhjemme i dagligstuen, så mange mennesker fik deres gang her. - ”De vidste alting”, siger de gamle naboer, og med så stor en interesse for sognet og dets historie, var det ikke så mærkeligt, at han blev lokalområdets referent til ”Vestkysten”, et job, han varetog en årrække indtil 1957. Marie klippede ud og samlede disse

bidrag, så når nogen gerne ville have et eksemplar af disse tekster, satte hun sig og afskrev dem med sin fine, letlæselige håndskrift. Originaludgaven gav hun ikke fra sig.

Også Marie kom i kontakt med mange i kraft af sine mange vikariater i begge de gamle skoler, mest Vejrup Østre Skole, bl.a. som vinterlærer. De børn, der mødte hende her, glemte aldrig Marie Larsen, som de kaldte hende i modsætning til de andre lærere, der blev tituleret med lærer og fru. Nej, det var altid Marie Larsen.

Når gamle elever fortæller, er det med en blanding af respekt og munterhed. Marie Larsen var flittig og præcis og krævede det samme af eleverne. Det blev ikke tolereret at komme for sent, heller ikke ind fra frikvarteret, når hendes fløjte lød. Så kunne der godt vanke et rap over enden med spanskrøret. Og det var ikke for sjov.

Men om morgenen og efter det timelange middagsfrikvarter, hvor børnene kunne nå hjem og spise, gjaldt en anden ordning hos Marie med, at børnene skulle bøde 5 øre, hvis de kom for sent. For disse småpenge blev der en gang om måneden holdt en slikdag, hvortil Marie havde købt slik og nu delte ligeligt ud til alle. Ingrid Madsen fortæller i denne forbindelse, at da hun som 9 og 10-årig var ude at tjene og havde sine daglige pligter med at muge ud i stalden om morgenen og skrælle kartofler i frikvarteret, kunne det knibe med at overholde tiden. Marie Larsen ville vide, hvorfor hun så tit kom for sent, og da hun fik årsagen at vide, sagde hun straks: ”Så skal du ikke betale”. Men også ud af egen lomme kunne Marie godt forsyne klassen med lidt godt, en Delfol, en til hver på hvert bord. Vørsågod. Et lille udtryk for den gavmildhed, der var kendetegnende for Marie.

Børnene var også meget optaget af, at hun havde sin transistorradio med i skole, hvis der var en udsendelse, hun syntes, børnene skulle høre. Det var på den tid aldeles nyt med en transistorradio. - Anskuelsesundervisning var det jo også, når hun medbragte ting fra Viktors fine samling af oldtidssager eller skriftprøver af hans unikke, flotte håndskrift. Knap så populært blev det, når hun til Vestre Skole medbragte tegninger af eleverne på Østre Skole for at vise, hvor flot de tegnede.

Alle, både børn og gamle kolleger, har berømmet Marie Larsens flotte tavleskrift, især fordi hun her skrev med venstre hånd. Til børnene fortalte hun, at hun havde en vissen højre arm. Derfor. Men den var ikke en hæmsko for Maries flid og energi, hvilket også bemærkes af dem, der kendte hende.

Marie Larsen var meget optaget af, at børnene ud over de elementære fag også fik kendskab til f.eks. geografi og tegning, og hun var da heller ikke bleg for at give en nyuddannet lærerinde som mig den rette belæring, bl.a. om, at nu måtte jeg huske at lære børnene, hvem der var statsminister i Danmark. - Det blev antydnet, at jeg vist ikke var så velkommen hos Marie, for nu mistede hun jo et vikariat, da Vestre Skole med mig fik en fast lærer i 1958, og da den nye Vejrup Skole blev bygget i 1960, var det endeligt forbi med Maries ”skoletid”.

Marie Larsen var en farverig person, sådan karakteriseres hun af en gammel nabo. Hun holdt altid tale, når de var fest, og det var selvfølgelig uden manuskript. Men hun veg heller ikke tilbage for at afbryde sin kollega, når han holdt sin ordinære tale, som lærerne jo førhen almindeligvis gjorde. ”Nej, nu husker du forkert, Kaas”.

Også til festlige lejligheder skrev hun af og til sange, og familien Lind beretter, hvordan hun til deres tante havde mangfoldiggjort en sådan festsang ved at skrive de mange eksemplarer i hånden.

Hvis du går en tur gennem Vøgaslund, den lille plantage nord for Vejrup, vil du på den åbne plads se en bæk opstillet med inskriptionen ”Viktor Larsen 27. maj 1972.” Det var en gave på hans 70-års fødselsdag fra Vøgaslund med tak for et langt formandskab fra 1946 til 1973. I denne lange periode var både Marie og Viktor meget optaget af skovens ve og vel, og folk fortæller om, at Marie ofte gik og rev gangene derinde. Viktor Larsen var også i en årrække frem til 1973 i bestyrelsen for Åstrup-Bjøvlund plantage.

Da Viktor Larsen døde i 1973, blev køerne solgt og erstattet af nogle små ponyer, hvoraf der var 8, da Marie Larsen døde 11 år efter. Senere blev også jorden solgt fra. I disse år blev det for Marie

Larsen dyrene, det først og fremmest drejede sig om. Hun anskaffede en lille vogn til ponyerne og bød tit nogen med på en køretur, gavmild og selskabelig, som hun altid havde været.

Der var ingen børn i ægteskabet, men begge forstod at udfylde tilværelsen med så mange aktiviteter og interesser, at de ad anden vej fik afløb for deres energi og omsorg.

Det er forældre- og bedsteforældregenerationen, der husker Marie og Viktor Larsen. Så i tilknytning til indledningen kan man med god ret tilføje og afrunde med det enkle mundheld: ”Om 100 år er alting glemt”.

En dag vil også de glide ind i anonymiteten som en del af det grundlag, ethvert af vore gamle sogne er bygget på.

Kilder: Gerda og Villy Skovløber Hansen, Gettrup, familien Lind, ”Svinget”, gamle elever og andre lokale folk i Vejrup

Om forfatteren:

Ingrid Jensen er født i 1933 på Langeland og har været lærer ved Vejrup skole 1958-2004. Hun er medlem af Lokalårbogens redaktion. Adresse: Vøgasvej 1, Vejrup, 6740 Bramming. e-mail >ingrid-jensen@webspeed.dk<